

УДК 81'25:004

DOI <https://doi.org/10.32782/apv/2022.6.11>

Олена ДАВИДЕНКО

старший викладач кафедри сучасних мов, Миколаївський національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова, просп. Героїв України, 9, м. Миколаїв, Україна, 54000

ORCID: 0000-0002-4929-6768

Бібліографічний опис статті: Давиденко, О. (2022). Використання онлайн-перекладачів під час вивчення іноземної мови на технічних спеціальностях. *Acta Paedagogica Volynienses*, 6, 75–79, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.6.11>

ВИКОРИСТАННЯ ОНЛАЙН-ПЕРЕКЛАДАЧІВ ПІД ЧАС ВИВЧЕННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ НА ТЕХНІЧНИХ СПЕЦІАЛЬНОСТЯХ

У статті окреслено актуальність проблеми використання онлайн-перекладачів у освітній практиці під час викладання іноземної мови на немовних спеціальностях, тобто іноземної мови професійного спрямування. Метою дослідження є характеристика, аналіз, опис, порівняння, окреслення основних переваг та недоліків використання різних технічних перекладачів для викладання іноземної мови у закладах середньої та вищої освіти. Наукова новизна роботи полягає у використанні онлайн-перекладачів саме під час практичних занять із викладачем, а не лише під час самостійної роботи студента. Проаналізовано основну літературу з даного питання і зроблено висновок про високий рівень зацікавленості українських фахівців в даному питанні, але також про недостатню кількість зрозумілих та повних досліджень на предмет використання таких засобів вивчення іноземної мови. Охарактеризовано такі сервіси з онлайн-перекладу: Google Translate, Reverso Context, Deepl Translate, Collins Dictionary Translator, PROMT Online Translator, Im Translator, WoordHunt. Виявлено, що кожен із цих сервісів має свої особливі опції, які дуже зручно та доречно використовувати. Ці функції в більшій своїй масі не присутні на інших онлайн-платформах, тому в багатьох питаннях онлайн-перекладачі є унікальними та актуальними. Висунута ідея доречності поєднання використання описаних ресурсів з іншими інформаційними технологіями, новими чи вже використовуваними раніше. Також можливим є використання одночасно декількох платформ для онлайн-перекладу. Зазначено, що найкраще всього викладачеві самостійно обирати найбільш ефективний в залежності від конкретного рівня знань студентів та їх спеціальності ресурс чи ресурси. Серед подальших перспектив дослідження окреслено необхідність вироблення нових методик викладання іноземної мови на технічних спеціальностях з використанням онлайн-перекладачів.

Ключові слова: онлайн-перекладач, технічні спеціальності, викладання іноземної мови професійного спрямування, онлайн-ресурси, інформаційні технології.

Olena DAVYDENKO

Senior Lecturer at the Department of Modern Languages, Mykolaiv National University of Shipbuilding named after Admiral Makarov, Heroiv Ukrainy Ave., 9, Mykolaiv, Ukraine, 54000

ORCID: 0000-0002-4929-6768

To cite this article: Davydenko, O. (2022). Vykorystannia onlain-perekladachiv pid chas vyvchennia inozemnoi movy na tekhnichnykh spetsialnostiakh [Use of online translators during learning a foreign language in technical specialties]. *Acta Paedagogica Volynienses*, 6, 75–79, doi: <https://doi.org/10.32782/apv/2022.6.11>

USE OF ONLINE TRANSLATORS DURING LEARNING A FOREIGN LANGUAGE IN TECHNICAL SPECIALTIES

The article outlines the relevance of the problem of using online translators in educational practice during teaching a foreign language in non-linguistic specialties, that is, a foreign language of professional direction. The purpose of the study is to characterize, analyze, describe, compare, outline the main advantages and disadvantages of using different technical translators for teaching a foreign language in secondary and higher education institutions. The scientific novelty of the work consists in the use of online translators during practical classes with the teacher, and not only during the student's independent work. The main literature on this issue was analyzed and a conclusion was drawn about the high level of interest of Ukrainian specialists in this issue, but also about the insufficient number of clear and complete studies on the use of such means

of learning a foreign language. The following online translation services are characterized: Google Translate, Reverso Context, Deepl Translate, Collins Dictionary Translator, PROMT Online Translator, Im Translator, WoordHunt. It was found that each of these services has its own special options that are very convenient and appropriate to use. Most of these functions are not present on other online platforms, so online translators are unique and relevant in many respects. The idea of appropriateness of combining the use of the described resources with other information technologies, new or already used before, is put forward. It is also possible to use several platforms for online translation at the same time. It is noted that it is best for the teacher to independently choose the most effective resource or resources, depending on the specific level of knowledge of the students and their specialty. Among the further perspectives of the research, the need to develop new methods of teaching a foreign language in technical specialties with the use of online translators is outlined.

Key words: online translator, technical specialties, teaching a foreign language in a professional direction, online resources, information technologies.

Актуальність проблеми. Сучасні соціально-освітні умови зумовлюють необхідність використання викладачами та здобувачами вищої або середньої спеціальної освіти різноманітних засобів інформаційно-комп'ютерних технологій. Більш широкого застосування в цьому контексті набувають різноманітні мобільні додатки, онлайн-платформи та сервіси, а також веб-сайти. Особливо це стосується викладання іноземних мов, адже використання інформаційних технологій для викладення та вивчення цієї дисципліни було необхідною умовою ще задовго до впровадження дистанційної форми навчання в Україні.

Найбільшою проблемою вивчення дисципліни «Іноземна мова з професійним спрямуванням» завжди був низький рівень мотивації та зацікавленості студентів. Це пов'язано із концентрацією та зосередженням здобувачів технічних спеціальностей саме на профільних предметах. Однак, враховуючи високий рівень європеїзації українського суспільства (особливо молодих поколінь) та соціально-політичні умови в Україні, ця проблема більш не є настільки актуальною. Зараз майже кожен здобувач будь-якого кваліфікаційного рівня освіти розуміє важливість вільного володіння іноземною мовою, особливо англійською. Студенти розуміють, що сучасний фахівець вже має не бажано, а обов'язково володіти хоча б однією з найбільш уживаних в Європі та світі іноземних мов. Саме тому на сьогодні найбільшою проблемою вивчення іноземних мов у коледжах та закладах вищої освіти є пошук шляхів максимально зрозумілого, зручного та ефективного викладення іноземної мови. Це відповідно дає поштовх викладачам до створення нових методик використання онлайн-сервісів і платформ для засвоєння студентами необхідних матеріалів.

Одним із видів онлайн-сервісів, що можуть бути використані викладачами та студентами для вивчення іноземної мови, є онлайн-перекладачі. Існує велика кількість таких платформ, кожен викладач може знайти найбільш зручну та корисну саме для себе. Однак варто знати і розуміти переваги і недоліки кожної із них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. За останні декілька років зацікавленість фахівців в області педагогіки та освіти стрімко зросла саме у напрямку використання онлайн-технологій. Ольга Нікітенко та Юліана Малик у своїй статті «Роль мультимедійних технологій у самостійній роботі студентів в умовах дистанційного навчання» (Role of multimedia technologies in students' independent work in conditions of distance learning) розглядають можливість використання онлайн-перекладачів під час самостійної роботи студентом із наданими викладачем матеріалами. Вони відносять онлайн-перекладачі до мультимедійних засобів навчання, тобто такі, що можуть створити віртуальну реальність, а це, у свою чергу, скорочує час навчання майже втричі, а рівень запам'ятовування підвищується на 30–40 відсотків (Nikitenko, Malyk, 2022, pp. 68–70).

Олег Башманівський, Андрій Усатий, Наталія Дяченко, Валерій Халін теж досліджували використання різних сервісів онлайн-перекладання, однак більше в контексті не освітньої, а наукової роботи (Bashmanivskiy, Usaty, Diachenko, Khalin, 2019, pp. 198–208). Однак їх висновки мають велике значення для оцінки якості того чи іншого сервісу перекладання. адже як у науковій, так і в освітній діяльності варто використовувати найбільш зручні, якісні та ефективні сервіси.

Катерина Лященко у своїй роботі «Google-сервіси: можливості та перспективи використання у сучасному освітньому середовищі» розглядає платформу Google Translate та її

можливості у сфері освіти, зокрема для організації викладення та вивчення іноземної мови (Liashchenko, 2016).

Метою даного дослідження є характеристика та аналіз різноманітних онлайн-перекладачів під час організації освітнього процесу з дисципліни «Іноземна мова» на технічних (немовних) спеціальностях, особливості та опис переваг і недоліків використання таких інформаційних засобів.

Виклад основного матеріалу дослідження.

Використання онлайн-перекладачів під час вивчення іноземних мов на немовних спеціальностях є справді перспективним освітнім напрямком. Зазвичай ці сервіси вважають допоміжним засобом навчання студентів самостійно, однак ми пропонуємо розглянути їх не тільки як засіб роботи здобувачів, а й як засіб роботи самого викладача. Поширеним видом діяльності та завдань з іноземної мови професійного використання є переклад текстів технічного спрямування залежно від кожної спеціальності окремо. Такі завдання допомагають збагачувати свою мову лексикою професійного спрямування та запам'ятовування певних мовних конструкцій. Звісно, студенти користуються онлайн-перекладачами за виконання завдань такого типу. Однак спільне використання сервісів онлайн перекладу викладачем і студентами допомогло б більш грамотному формуванню методики їх використання. Тому що здобувачі частіш за все просто вбивають цілі тексти в перекладач та отримують готовий результат. Втручання викладача у цей процес допомогло б віднайти метод більш осмислюваного та аналізуючого перекладу, що допомогло б у формуванні мовної компетенції здобувачів середньої або вищої освіти.

Під час нашої роботи було використано декілька веб-перекладачів та мобільних додатків для іншомовного перекладу. Усі вони були застосовані в роботі зі студентами та перевірені на предмет функціоналу, швидкості та якості роботи.

Почнемо із найбільш використовуваного сервісу – *Google Translate*. Він входить до загального пакету послуг Google і являє собою онлайн-перекладач майже з усіх й на усі мови світу. Є можливість перекладати окремі слова, фрази, речення та великі тексти (). Із усіх досліджуваних нами платформ ця є найбільш широ-

кою за своїм функціоналом, але при цьому має і ряд значних недоліків. До переваг належить можливість перекладу не лише введеного вручну тексту у поле для вводу, але й переклад текстів або вибірково фраз і слів з фотографії. Більш того, можливий переклад й рукописного, але розбірливого тексту. Насправді, ці інноваційні технології є дуже складними та ще не настільки використовуваними. Тобто Google Translate є просунутим сервісом за своїми технологічними можливостями. Дуже зручною та необхідною в сучасних умовах функцією є можливість оффлайн-використання, тобто використання за відсутності доступу до інтернету. Це можливо за скачування Google Translate-додатку на смартфон і завантаження пакету необхідної мови заздалегідь. Це є вкрай актуальною опцією. Ще одним важливим напрямком використання додатку чи веб-перекладача є створення власних «Розмовників». Тобто тут можливе формування власних словників за темами з набором необхідних слів, наприклад, професійного спрямування певного напрямлення, під час безпосереднього перекладу тексту або окремо незнайомих слів. Також перевагою використання саме цього сервісу є можливість прослухати вимову англійських слів. Тобто під час пропрацювання на занятті не кожен може одразу закріпити правильну вимову, Google Translate дозволяє відпрацьовувати вимову стільки, скільки необхідно кожному студентові окремо. Однак тут є і важливі недоліки. По-перше, цей сервіс все ж-таки найкраще підходить для перекладу окремо слів. Тому що дуже часто перекладач не може «зрозуміти» контекст написаного і помиляється у перекладі. Для тих, хто погано орієнтується у розумінні загального контексту, це може стати впливовою проблемою. По-друге, перекладач не налаштований на переклад афоризмів, стійких виразів тощо. А в англійській мові, наприклад, значну ланку займають поєднання слів із відкриттям нового сенсу. Також англійська – це мова синонімів, а Google Translate, на жаль, не завжди перекладає слово саме в тому значенні, в якому необхідно, особливо коли це стосується якогось вузькопрофільного технічного перекладу.

Одним із найзручніших онлайн перекладачів нами було визнано *Reverso Context*. Він найчастіше використовується у вигляді веб-сайту, але можливе і скачування на пристрій.

Це перекладач теж найкраще підходить саме для перекладу окремих слів з української на необхідну мову або навпаки. Частиною функціоналу теж є можливість прослуховування вимову. Однак особливістю платформи є те, що після перекладу кожного слова чи фрази сайт автоматично підбирає велику кількість прикладів використання в різних контекстах. Це дозволяє краще зрозуміти сенс слова, запам'ятати різні випадки використання тієї чи іншої лексики, засвоїти, в яких контекстах та у поєднанні з якими словами чи граматичними конструкціями краще використовувати дане слово, словосполучення тощо. До того ж великою перевагою є ще й величезна кількість варіантів перекладу, яка надається. Це можливість розширити свій лексичний запас. Недоліком знову ж таки є неможливість перекладати цілі тексти чи їх фрагменти.

Зручним сервісом є також перекладач *DeepL Translate*. Ось як раз цей онлайн-перекладач дозволяє доволі точно перекладати цілі тексти. Після перекладу можливе переведення перекладу у зручний формат (PDF, Word (.docx) или PowerPoint (.pptx)) і збереження на ваш пристрій. Можливе і переклад цілого файлу одразу у програмі. До того ж знову можна створювати власний глосарій, зберігати переклад за темами тощо. Однак величезним недоліком цього онлайн-перекладача є те, що безкоштовний функціонал вкрай обмежений, тому для відкриття усіх опцій необхідно купувати підписку.

Гарним сервісом є також *Collins Dictionary Translator*. Він є зручним для перекладу окремих слів, певної специфічної технічної лексики. Він включає перелік величезної кількості слів з багатьох мов світу, тому гарно буде підходити саме для технічного перекладу за необхідною спеціальністю. Але недоречно перекладати за допомогою цього онлайн-перекладача речення та тексти.

Якщо казати про освітнє використання онлайн-перекладачів в контексті неможливих спеціальностей із викладенням іноземної мови професійного спрямування, то не можна оминути *PROMT Online Translator*. Цей сервіс допомагає не просто перекладати слова та тексти, копіюючи переклади тощо. У функціонал програми входить цікава опція вибору тематики перекладу тексту. Це допомагає одразу налаштувати переклад під певну специфічну

лексику, а це є дуже корисним для здобувачів освіти з немовним направленням і складною специфікою словарного запасу. На жаль, тут не можна створювати постійні власні глосарії, озвучувати вимовляння тексту чи перекладати занадто довгі тексти.

Корисним може бути і використовуваний нами *Im Translator*. Його особливість полягає в тому, що окрім звичайних функцій класичного перекладу, створення словника, він ще й перевіряє правопис і граматику написаного тексту, наприклад, англійською. Це дуже зручно, адже багато здобувачів стикаються саме з проблемою правильного розставлення знаків чи плутають написання слів. *Im Translator* допомагає краще запам'ятати та відпрацювати слабкі місця під час засвоєння нового тематичного матеріалу.

WoordHunt – це програма, яка дозволяє не просто перекладати слова, а й показує ще й дійсну англійську транскрипцію слів. Багато з викладачів стикаються з проблемою нерозуміння студентами англійської транскрипції англійських слів. За допомогою цієї платформи можна спокійно тренуватися в цьому напрямку. Тут можлива робота лише зі словами та невеликими словосполученнями. Тексти перекладати не можна, зберігати переклади також.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Підводячи підсумок проробленої роботи, можна сказати, що використання онлайн-перекладачів під час роботи з академічними групами здобувачів освіти немовних (технічних) спеціальностей є доречним та дуже корисним. Важливо розуміти, що саме спільна робота викладача і студентів з онлайн-перекладачами може зробити засвоєння матеріалу іноземної мови професійного спрямування найбільш ефективним, швидким та дієвим. Тут можливе створення нових методик та поєднання нових із вже існуючими. Кожен з описаних сервісів перекладу має свій функціонал, свої характеристики, переваги й недоліки. Однак все одно їх використання може значно облегшити формування мовної компетенції в здобувачів. Краще всього кожному викладачеві самостійно випробувати різні платформи, попрацювати зі студентами, окреслити для себе кращі варіанти та відкинути найменш ефективні.

Перспективами подальшого дослідження є пошуки шляхів сумісного використання інших інформаційно-комунікаційних технологій і

сервісів у поєднанні з онлайн-перекладачами для більш плідної роботи з найкращими результатами на виході. Можливі спроби вико-

ристання декількох описаних платформ разом або їх поєднання з уже давно використовуваними додатками, веб-ресурсами тощо.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Nikitenko O., Malyk Yu. Role of multimedia technologies in students' independent work in conditions of distance learning. Використання дистанційних освітніх технологій у викладанні іноземних мов: матеріали міжвуз. наук.-мет. конф., м. Київ, 2022. С. 68–70.
2. Башманівський О.Л., Усатий А.В., Дяченко Н.М., Халін В.В. Особливості перекладу анотацій наукових статей за допомогою вільнопоширюваних програмних продуктів. *Інформаційні технології і засоби навчання*. 2019. №1. С. 198–208.
3. Лященко К.В. Google-сервіси: можливості та перспективи використання у сучасному освітньому середовищі. *Вісник психології і педагогіки*. 2016. № 16.
4. Про сервіс Google Translate: довідка. URL: <https://translate.google.com/about/?hl> (дата звернення: 21.08.2022)
5. Офіційний сайт Reverso Context. URL: <https://context.reverso.net> (дата звернення: 01.09.2022)
6. Офіційний сайт DeepL Translate. URL: <https://www.deepl.com/translator> (дата звернення: 01.09.2022)
7. Офіційний сайт Collins Dictionary Translator. URL: <https://www.collinsdictionary.com/> (дата звернення: 03.09.2022)
8. Офіційний сайт PROMT Online Translator. URL: https://www.promt.com/service/online_translation/ (дата звернення: 02.08.2022)
9. Офіційний сайт Im Translator. URL: <https://imtranslator.net/> (дата звернення: 15.09.2022)
10. Офіційний сайт WoordHunt. URL: <https://woordhunt.ru/word/word> (дата звернення: 15.09.2022)

REFERENCES:

1. Nikitenko O., Malyk Yu. (2022) Role of multimedia technologies in students' independent work in conditions of distance learning. Proceedings of the *The use of distance educational technologies in teaching foreign languages: Interuniversity scientific and methodical seminar (Kyiv, Ukraine, February 15, 2022)* (eds. Latyhina A.H., Bohatyrova K.V.), Kyiv: State University of Trade and Economics, pp. 68–70. (in English)
2. Bashmanivskiy O.L., Usatyi A.V., Diachenko N.M., Khalin V.V. (2019) Peculiarities of translation of abstracts of scientific articles with the help of freely distributed software products [Osoblyvosti perekladu anotatsii naukovykh statei za dopomohoiu vilnopoшыrivanykh prohramnykh produktiv]. *Information technologies and teaching aids*, no. 1, pp. 198–208. (in Ukrainian)
3. Liashchenko K.V. (2016) Google services: possibilities and prospects of use in the modern educational environment [Google-servisy: mozhlyvosti ta perspektyvy vykorystannia u suchasnomu osvitnomu seredovyshchi]. *Herald of psychology and pedagogy*, no. 16. (in Ukrainian)
4. About the Google Translate service: help [Pro servis Google Translate: dovidka]. Retrieved from: <https://translate.google.com/about/?hl> (accessed 21 August 2022) (in Ukrainian)
5. Official website of Reverso Context. Retrieved from: <https://context.reverso.net> (accessed 1 September 2022) (in Ukrainian)
6. Official website of DeepL Translate. Retrieved from: <https://www.deepl.com/translator> (accessed 1 September 2022) (in Ukrainian)
7. Official website of Collins Dictionary Translator. Retrieved from: <https://www.collinsdictionary.com/> (accessed 3 September 2022) (in Ukrainian)
8. Official website of PROMT Online Translator. Retrieved from: https://www.promt.com/service/online_translation/ (accessed 2 September 2022) (in Ukrainian)
9. Official website of Im Translator. Retrieved from: <https://imtranslator.net/> (accessed 15 September 2022) (in Ukrainian)
10. Official website of WoordHunt. Retrieved from: <https://woordhunt.ru/word/word> (accessed 15 September 2022) (in Ukrainian)